

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Προφορικών Ανακοινώσεων

ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑ ΜΕ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΠΑΡΑΛΥΣΗ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ

Τζούφη Μερόπη, ¹Δρίμτζια Αικατερίνη, ¹Ανδρεάδης Ιωάννης,
¹ Πλικαδίτου Χριστίνα, ²Ζιάβρου Αικατερίνη,
¹Σιαμοπούλου - Μαυρίδου Αντιγόνη

¹Πανεπιστημιακή Παιδιατρική Κλινική, Παν. Ιωαννίνων,
²ΕΛΕΠΑΠ Ιωαννίνων

Σκοπός: Η εκτίμηση της συμμόρφωσης και της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων αποκατάστασης, σε παιδιά με εγκεφαλική παράλυση (Ε.Π.), στην Ήπειρο.

Υλικό και μέθοδοι: Μελετήθηκαν 152 παιδιά (86Α-66Κ), 72 πρόωρα-80 τελειόμηνα. Συγκεκριμένα μελετήθηκαν: η κλινική εικόνα του ασθενούς και οι συνοδές διαταραχές, σε συνάρτηση με την πλικία κύπσης (πρόωρα/τελειόμηνα), η πλικία έναρξης παρακολούθησης προγραμμάτων στήριξης (φυσιοθεραπεία, λογοθεραπεία, εργοθεραπεία), η συμμόρφωση σε αυτά, η αποτελεσματικότητα τους, καθώς και οι οικογενειακές συνθήκες (επάγγελμα πατέρα, απόσταση από τις υποδομές στήριξης).

Αποτελέσματα: Τα 2/3 των παιδιών με Ε.Π. (78% των προώρων & 55% των τελειομήνων), παρακολούθησαν διάφορα προγράμματα στήριξης (κυρίως μέσω ΕΛΕΠΑΠ), συνήθως (72%) τα παιδιά με την σπαστική τετραπληγία. Στο 74% η έναρξη των προγραμμάτων έγινε > 12 μηνών, ιδιαίτερα στα τελειόμηνα νεογνά (60%). Υπήρχε συνολικά ικανοποιητική συμμόρφωση στα προγράμματα, αφού το 67.5% τα παρακολούθησε για 2-5 έτη ($p=0.0005$), με τα πρόωρα να τα παρακολουθούν πολύ πιο συχνά από ότι τα τελειόμηνα παιδιά ($p=0.0016$). Το 1/3 των παιδιών που παρακολούθησε <2 έτη, προέρχονταν κυρίως από οικογένειες χαμπλού κοινωνικοοικονομικού επιπέδου, αλλά το 12% ανέφερε & λόγους απόστασης, και τους ίδιους λόγους είχε και το 1/3 συνολικά των ασθενών, που δεν παρακολούθησαν κανένα πρόγραμμα. Οι παρεμβάσεις θοήθησαν ουσιαστικά αφού το 90% των παιδιών που παρακολούθησαν προγράμματα λογοθεραπείας - εργοθεραπείας σημείωσαν σαφή πρόοδο (κυρίως στο 2ο έτος) και σχεδόν όλα τα παιδιά (95.6%) που παρακολούθησαν προγράμματα φυσιοθεραπείας θελτιώθηκαν σαφώς, με τα 2/3 αυτών να περνούν από την μέτρια στην ελαφρά διαταραχή της κινητικότητας.

Συμπεράσματα: Η κατάλληλη και έγκαιρη έναρξη παρέμβασης και η μακρόχρονη συμμόρφωση σε προγράμματα αποκατάστασης, φάνηκε να εξαρτώνται από την ενημέρωση των οικογενειών (πιο ευαισθητοποιημένοι όταν έχουν πρόωρα νεογνά), από την μακρινή απόσταση από τις υποδομές στήριζης και από το χαμπλό κοινωνικοοικονομικό επίπεδο των οικογενειών. Το γεγονός αυτό επιβάλει την ειδική ενασχόληση και στήριζη στις οικογένειες αυτές, μέσω της ανάπτυξης αποκεντρωμένων δομών ανίχνευσης και θεραπευτικής παρέμβασης.

002

ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΙΑΤΡΙΚΗ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΟΥ ΕΝΤΑΧΘΗΚΑΝ ΣΤΑ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΛΕΠΑΠ ΧΑΝΙΩΝ & ΑΠΕΦΟΙΤΗΣΑΝ ΑΠΟ ΑΥΤΑ Κατά ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ 1980-2002.

Καλογεράκη Χρυσή-Μητσοπούλου Μάνια
Καραδάκη Μαρία - Καυκαλά Αθηνά

ΕΛΕΠΑΠ ΧΑΝΙΩΝ

Η ηλικία που δέχεται παιδιά με ειδικές ανάγκες η ΕΛΕΠΑΠ είναι 0 έως 16 ετών.

Σκοπός της παρούσης εργασίας είναι να διερευνηθεί η ιατρική και κοινωνική κατάσταση των παιδιών που έχουν ενταχθεί και αποφοιτήσει από τα θεραπευτικά προγράμματα κατά το διάστημα 1980 –2002.

Η εργασία γίνεται βάσει ερωτηματολογίου –επανεξέτασης κατά τον Αύγουστο – Σεπτέμβριο 2003. Ο αριθμός των παιδών που επιλέχθηκαν και εντάχθηκαν στο πρόγραμμα επανεξέτασης είναι 96

Το ερωτηματολόγιο-επανεξέταση αφορά:

Διάγνωση – είδος αναπηρίας – συνοδά προβλήματα – Ιατρική Παρακολούθηση μετά την ΕΛΕΠΑΠ – Θεραπευτικά προγράμματα μετά την ΕΛΕΠΑΠ – Λειτούργικότητα – τρόποι μεταφοράς – μορφωτικό επίπεδο - απασχόληση – οικογενειακή κατάσταση.

003

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΓΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΟΔΗΓΩΝ

Ε.Α. Μαραγκουδάκη, Φυσίατρος, Επιμ. Β' ΕΣΥ, Κέντρο «ΗΝΙΟΧΟΣ»:
 Ικανότητα Οδήγησης και Διασκευές Οχημάτων για ΑμεΑ.
 Εθνικό Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων - Ε.Ι.Α.Α., Αθήνα
 Μ. Χ. Πάνου, Ηλ/κος Μηχ/κος M.Sc., Διευρωπαϊκή Ομάδα
 Συμβούλων Θεσ/κης (TRUTH S.A.)

Σήμερα παρατηρείται παντελής έλλειψη τυποποίησης στις μεθόδους και εργαλεία αξιολόγησης της ικανότητας οδήγησης των πλικιωμένων και αναπήρων. Η ίδρυση ενός πανευρωπαϊκού Θεματικού Δικτύου μπορεί να δημιουργήσει την απαιτούμενη κρίσιμη μάζα εμπειρίας, ώστε να υπερκεραστούν οι τοπικές πρακτικές και διαδικασίες αξιολόγησης και να υπάρξει σύγκλιση σε κοινές πρακτικές και εργαλεία πανευρωπαϊκής εφαρμογής. Το έργο CONSENSUS, το οποίο συγχρηματοδοτείται από την ΕΕ, ανέπτυξε ένα τέτοιο Δίκτυο Αριστείας που αποσκοπεί:

- στη συστηματική ανταλλαγή πληροφοριών σε θέματα αξιολόγησης ικανότητας οδήγησης αναπήρων,
- στην προώθηση της ανταλλαγής τεχνογνωσίας εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- στη δυνατότητα πρόσβασης και χρήσης της εμπειρίας και των υποδομών εξειδικευμένων κέντρων από τις αρμόδιες αρχές Ευρωπαϊκών κρατών, χρησιμοποιώντας υφιστάμενα εργαλεία και διαδικασίες τηλεματικής και νέα εργαλεία πληροφόρησης [βάση δεδομένων και έμπειρο σύστημα].

Στο έργο συμμετέχουν συνολικά 16 εταίροι από 14 Ευρωπαϊκές χώρες, και αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Αύγουστο του 2004.

Η ομάδα-στόχος του έργου αποτελείται από άτομα με τις παρακάτω αναπτήσεις:

- **Βλάβες Νωτιάου Μυελού:** παραπληγία, τετραπληγία, εκφυλιστικές νόσοι (σκλήρυνση κατά πλάκας κλπ.)
- **Βλάβες Περιφερικού Νευρικού Συστήματος:** (παράλυση άνω, κάτω ή άνω και κάτω άκρων) αισθητική και κινητική δυσλειτουργία.
- **Μυοπάθειες** (μυική δυστροφία κλπ.).
- **Άλλες παθήσεις κινητικού συστήματος:** (ακρωτηριασμοί, ρευματοπάθειες κλπ.).

Στην παρούσα εργασία αναπτύσσεται κοινή πανευρωπαϊκή κατηγοριοποίηση και κωδικοποίηση των ικανοτήτων των ΑμεΑ, βάσει συνδυασμού των κωδικών ICD9 και ICF του Διεθνή Οργανισμού Υγείας (WHO). Έχουν ήδη επιλεγεί οι απαιτούμενοι κωδικοί ICD που σχετίζονται με την οδήγηση, καθώς και κωδικοί ICF, σχετικά με «λειτουργίες του σώματος», «ανατομικές δομές» και «δραστηριότητες και συμμετοχή». Μία τέτοια κωδικοποίηση καθώς και η συνακόλουθη ανάπτυξη κοινών εργαλείων και διαδικασιών αξιολόγησης θα οδηγήσει στην καλύτερη αλλά και ομοιόμορφη λειτουργική αξιολόγηση της ικανότητας οδήγησης οδηγών με αναπρίες, που θα βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια και όχι σε γενικής μορφής iατρικά δεδομένα και αυθαίρετες ομαδοποιήσεις εξαπομικευμένων ικανοτήτων.

004

ΣΥΣΚΕΥΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΚΙΝΗΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ

Απόστολος Δόλλας, Κυπριανός Παπαδημητρίου,
Σταμάτης Σωτηρόπουλος, Ευριπίδης Σωτηριάδης

Πολυτεχνείο Κρήτης, Τμήμα HMMY

Στην εργασία αυτή έχει αναπτυχθεί μια συσκευή για άτομα με κινητικές ανάγκες που έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιείται ως είσοδος σε πλεκτρονικά/πλεκτρικά ελεγχόμενες εξωτερικές συσκευές όπως είναι τα φώτα, η τηλεόραση, το κλιματιστικό αλλά και πιο πολύπλοκες όπως είναι το κινητό τηλέφωνο και ο υπολογιστής.

Άνθρωποι με κινητικές δυσκολίες συχνά χαρακτηρίζονται από έλλειψη δυνατότητας να χρησιμοποιούν συνήθη έξοπλισμό για να επικοινωνήσουν με το περιβάλλον. Μέχρι σήμερα έχουν κατασκευαστεί συσκευές όπως ράβδοι στόματος, υπερμεγέθη και ειδικά πληκτρολόγια (π.χ. πληκτρολόγιο γλώσσας) και οθόνες, αλλά αυτά είναι υπερβολικά περιοριστικά στον χρήστη διότι απαιτούν κινήσεις σε συγκεκριμένο χώρο (αυτόν του πληκτρολογίου). Επιπλέον, είναι επιθυμητό να υπάρχει μια συσκευή εισόδου που να χρησιμοποιείται από άτομα με ειδικές ανάγκες για να ελέγχουν πολλά διαφορετικά συστήματα. Για παράδειγμα, μια συσκευή εισόδου προσαρμοσμένη σε αναπηρικό καροτσάκι μπορεί να χρησιμοποιηθεί για είσοδο σε προσωπικό υπολογιστή, για έλεγχο τηλεόρασης καθώς και για έλεγχο του ίδιου του καροτσιού. Κάθε περίπτωση από τις παραπάνω απαιτεί αναγνώριση διαφορετικών χαρακτηριστικών, επομένως χρειάζεται διαφορετικούς αλγορίθμους.

Η λειτουργία της νέας συσκευής βασίζεται σε αισθητήρια (επιταχυνσιόμετρα) τα οποία προσαρμόζονται πάνω στο χέρι ώστε να ανιχνεύουν την κίνηση του χεριού. Κάθε κίνηση έχει τα δικά της χαρακτηριστικά και αναγνωρίζεται με ειδικούς αλγορίθμους που έχουν αναπτυχθεί ειδικά για το σύστημα αυτό. Η αναγνώριση μιας κίνησης ενεργοποιεί μια αντίστοιχη εντολή. Με αυτόν τον τρόπο έχει οριστεί ένα προκαθορισμένο λεξιλόγιο κινήσεων του χεριού το οποίο αντιστοιχεί σε ένα σύνολο εντολών. Επιπλέον, η συσκευή χαρακτηρίζεται από τη δυνατότητα προσαρμογής στον κάθε χρήστη. Ένας ασθενής εκτελεί μια κίνηση με διαφορετικό τρόπο από κάποιον

άλλον. Με ένα σύνολο βημάτων το σύστημα μπορεί να εκπαιδευτεί ώστε το λεξιλόγιο των κινήσεων να προσαρμόζεται στον εκάστοτε χρήστη. Τα πειράματα που πραγματοποιήθηκαν απέδειξαν μεγάλο ποσοστό επιτυχίας του συστήματος σε άτομα με/χωρίς κινητικές ανάγκες. Η ορθή αναγνώριση της κίνησης του εκάστοτε χρήστη απέδειξε την ευστοχία των αλγορίθμων αναγνώρισης και προσαρμοστικότητας του συστήματος. Περαιτέρω κλινική αξιολόγηση Βρίσκεται σε εξέλιξη. Δύο σημαντικά καινοτομικά στοιχεία της παρούσας συσκευής είναι: α) η δυνατότητα προσαρμογής του ίδιου συστήματος στις κατά περίπτωση ανάγκες του χρήστη και β) η εξάλειψη της ανάγκης χρήσης προσωπικού υπολογιστή με όλους τους περιορισμούς του όπως κόστος, μέγεθος, βάρος, κατανάλωση ενέργειας κλπ. Το αποτέλεσμα είναι ένα αυτόνομο σύστημα, ελαφρύ και χαμηλού κόστους που έχει τη δυνατότητα να επικοινωνήσει με κάθε πλεκτρονικά/πλεκτρικά ελεγχόμενη συσκευή.

005

ΔΥΣΦΑΓΙΑ: ΑΙΤΙΑ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ

Πατρίτσια Γιαννίκα, Κυριακή ΣΤΑΘΗ, Ξανθή Μιχαήλ

Τμήμα Φ.Ι.Απ. - Θεραπευτήριο Υγεία - Αθήνα

Η δυσφαγία είναι η διαταραχή της κατάποσης σε ένα ή και περισσότερα στάδια της (στοματική προετοιμασία, στοματικό, φαρυγγικό και οισοφαγικό στάδιο). Η δυσφαγία μπορεί να παραπροθεί σε όλες τις ηλικίες. Η κύρια αιτία δυσφαγίας είναι οι νευρολογικές παθήσεις, ιδιαίτερα δε το αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο (42%, Gordon, Hewer & Wade, 1987), και η κρανιοεγκεφαλική κάκωση (1/4 των ασθενών, Cherney & Halper, 1989).

Η δυσφαγία μπορεί να προκαλέσει σοβαρές επιπλοκές τόσο υποσιτισμού όσο και του αναπνευστικού συστήματος.

Κατά την εξέταση της δυσφαγίας διαπιστώνεται η ανταπόκριση του ασθενή στην κατάποση ρευστών, στρεψών και ημίρρευστων τροφών. Πρέπει να επισημανθεί ότι η μη ύπαρξη βήκα δεν σημαίνει απόλυτα ότι δεν έγινε εισρόφηση, μια και το 30% των ασθενών με δυσφαγία (Schwatz, 1995) πάσχουν από σιωπολή εισρόφηση. Όταν υπάρχουν υπόνοιες δυσκολίας στο φαρυγγικό στάδιο, θα πρέπει να γίνεται ακτινολογική εξέταση, κατά προτίμου με βιντεοφλοροσκόπιον. Οι στόχοι της αντιμετώπισης της δυσφαγίας ποικίλουν: από την επιστροφή σε πλήρη σίτιση από το στόμα, μέχρι την περιορισμένη στοματική σίτιση με βοηθητικές τεχνικές και κάποια παρεντερικά συμπληρώματα.

006

Η ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΔΥΣΦΑΓΙΑΣ / ΔΥΣΚΑΤΑΠΟΣΙΑΣ ΑΠΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

Κυριακή Στάθη, Πατρίτσια Γιαννίκα, Ξανθή Μιχαήλ

Τμήμα Φ.Ι.Απ. - Θεραπευτήριο Υγεία - Αθήνα

Οι διαταραχές της κατάποσης συνοδεύονται από σοβαρές επιπλοκές (αναπνευστικά προβλήματα και υποσιτισμό). Σκοπός της έρευνας είναι η καταγραφή των απώψεων των επαγγελματιών υγείας ως προς την αναγνώριση και την αντιμετώπιση της δυσφαγίας / δυσκαταποσίας.

Μελετήθηκαν οι θέσεις 168 (φοιτητών, νοσηλευτών και γιατρών) επαγγελματιών, με τη χρήση ερωτηματολογίου (16 ερωτήσεων). Οι απαντήσεις αναλύθηκαν στατιστικά με Pearson Chi-Square Test.

Οι διαταραχές κατάποσης αναγνωρίζονται (87,5%) από όλες τις ομάδες του δείγματος ως σημαντικό πρόβλημα. Η γενική τάση τις αποδίδει σε νευρολογικά αίτια (74,4%). Σημειώνεται η παντελή απουσία του λογοθεραπευτή στην αξιολόγηση και αντιμετώπιση των διαταραχών κατάποσης. Η αντιμετώπιση τους γίνεται κυρίως από νοσηλευτές (45,8%) με εμπειρικές γνώσεις. Διαπιστώνονται σημαντικές ελλείψεις όσον αφορά τη γνώση, την παρακολούθηση, την αντιμετώπιση και τις επιπτώσεις των διαταραχών κατάποσης σε όλους τους επαγγελματίες υγείας.

007

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟΥ ΑΞΙΟΣΗΜΕΙΩΤΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΜΕ L-DOPA ΑΣΘΕΝΟΥΣ ΜΕ ΣΟΒΑΡΗ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΒΛΑΒΗ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΡΗΞΗ ΑΝΕΥΡΥΣΜΑΤΩΝ

Δημήτριος Παπατούκας¹, Α. Αθανασάκη², Γ. Κακαράντζα¹,
 Ξ. Πετρούνια¹, Α. Αγγελοπούλου¹, Ι. Σιούτη¹, Ν. Ρούσσος¹,
 Ν. Λαγογιάννη¹

1. Τμήμα Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης ΓΝ «Ασκληπιείο», Βούλα
2. Νευρολογικό Τμήμα ΓΝ «Ασκληπιείου», Βούλα

Η χρήση της L-Dopa στις διάχυτες αξονικές βλάβες μετά από κρανιο-εγκεφαλική κάκωση έχει τεκμηριωθεί στην διεθνή βιβλιογραφία. Με την παρούσα εργασία παρουσιάζεται ένα περιστατικό ενός 19 χρονου κοριτσιού με σπαστικοδυσκαμπτική τετραπάρεση και με δυστονικές κρίσεις, ευρισκόμενη σε κωματώδη κατάσταση μετά από ρήξη δύο ανευρυσμάτων, στο στέλεχος αρ και στο δεξιό νημισφαίριο. Η χρήση της L-Dopa (Madopar) 2.5 έπειτα από την αρχική βλάβη έγινε με την λογική της ανεπάρκειας των νευρομεταβιβαστών τόσο από την διάχυτη βλάβη όσο και από την μακροχρόνια διάρκεια του κόματος. Η L-dopa απομάκρυνε την δυσκαμψία και έκανε έκδολη την κινητική βελτίωση με αποτέλεσμα να μπορεί να επικοινωνεί με το περιβάλλον της και να κινεί την αρ. πλευρά. Η πιθανότητα να οφείλεται η νευρολογική ανάληψη στο φάρμακο και όχι στην αυτόματη ανάληψη ενισχύεται από το γεγονός της μακροχρόνιας παραμονής της ασθενούς σε κωματώδη κατάσταση. Σταδιακά αποκαταστάθηκε η αντίληψη του λόγου, η κατανόηση του περιβάλλοντός της, βελτιώθηκε η εκπομπή του λόγου, η κίνηση στην αρ πλευρά και τέλος ελαφρότερα η κίνηση στην δεξιά πλευρά. Παρουσιάστηκε παρενέργεια από την ντοπαμίνη με την μορφή έντονης υπερκινησίας που οποία αντιμετωπίστηκε με μείωση της δοσολογίας του σκευάσματος ντοπαμίνης που δίναμε και συγχορήγηση του Comtan που είναι αναστολέας της κατεχολα-ο-μεθιυλτρανσφεράσης έτσι ώστε να αποφεύγεται η κατά ώσεις διέγερση των απονευρωμένων ντοπαμινεργικών υποδοχέων που ευθύνεται για την εμφάνιση των υπερκινησιών. Συμπεραίνουμε ότι η χρήση των νευρομεταβιβαστών σε βαρείες αγγειακές βλάβες μπορεί να χρήζουν μεγαλύτερης έρευνας και προσοχής και πιστεύουμε ότι η χρήση τους στο μέλλον θα αποδειχθεί περισσότερο αναγκαία.

Προφορικές Ανακοινώσεις

008

**ΝΕΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΒΑΔΙΣΗΣ:
 ELECTROMECHANICAL GAIT TRAINER GT1**

Hesse S¹, Κοτρώνη Αικ.², Μιχαήλ Ξ.³

¹Klinik Berlin, Dpt Neurological Rehabilitation, Free University Berlin, Germany, ²Ιατρείο Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης, Αθήνα,

³Τμήμα Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης, Θεραπευτήριο «Υγεία», Αθήνα

Η πλεκτρομηχανική συσκευή Gait trainer GT1 δίνει στον ασθενή με αδυναμία βάσισης (ΑΕΕ, KEK, MS, Parkinson, KNM, Εγκ. Παράλυση, πολυτραυματίες, αρθροπλαστικές) την δυνατότητα με ασφάλεια, προοδευτική φόρτιση, καλό έλεγχο κορμού, μεγάλη επαναληπτικότητα και με τρόπο που προσομοιάζει σε μεγάλο βαθμό με τη φυσιολογική βάσιση. Το μήκος βήματος, η ταχύτητα, το ύψος είναι ρυθμιζόμενα. Προαιρετικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί FES για σταθεροποίηση του παρετικού γόνατος κατά τη φάση στάσης.

Δύο μελέτες έγιναν από την ομάδα μας: Η πρώτη βασική σε 14 πιπληγικούς ασθενείς που ασκήθηκαν 4 εβδομάδες με GT1. Η δεύτερη τυχαία διασταυρούμενη σε 30 ασθενείς (2 ομάδες) που για 6 εβδομάδες ασκήθηκαν σε 2 διαφορετικούς συνδυασμούς με GT1 και διάδρομο βάσισης υπό ανάτριπη βάρους σώματος.

Σε ασθενείς που ασκήθηκαν με GT1 βελτιώθηκε η ικανότητα βάσισης και μάλιστα σημαντικά η ανεξαρτητοποίηση, η αντοχή βάσισης και η απόσταση ήταν μεγαλύτερη, χρειαζόταν μόνο ένας φυσιοθεραπευτής αντί για δύο, η ανάλυση βάσισης έδειξε αποτελέσματα πλησιέστερα προς τη φυσιολογική βάση και διατηρήθηκαν τα αποτελέσματα σε follow up 6 μηνών.

Ήδη βρίσκεται σε εξέλιξη πολυκεντρική μελέτη 5 κέντρων της Γερμανίας με 150 οξειδώς πιπληγικούς ασθενείς και θα έχει ολοκληρωθεί έως το Νοέμβριο 2003, ενώ ακολούθως μελέτες εφαρμογής του GT1 σε KNM, KEK, Εγκ. Παράλυση, αρθροπλαστικές με θετικά μέχρι στιγμής στοιχεία.

009

**ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΣΥΝΔΡΟΜΟΥ
ΚΑΚΟ-ΕΥΘΥΓΡΑΜΜΙΣΗΣ ΕΠΙΓΟΝΑΤΙΔΑΣ (PATELLA MAL-ALIGNMENT SYNDROME)**

Αλέξανδρος Γ. Παπαδέας, Ιωσήφ Δ. Γαϊτάνης, Ευθύμιος Κουλούλας,
Συπρίδων Σπύρου

«Επίφανη» Μονάδα Ιατρικής Αποκατάστασης, Αθήνα

Σκοπός:

Ανάδρομη μελέτη για την διερεύνηση της σημασίας της θεραπευτικής άσκησης σαν αναπόσπαστο τμήμα του προγράμματος αποκατάστασης ασθενών που πάσχουν από «Σύνδρομο Κακο-ευθυγράμμισης Επιγονατίδας» (patella mal-alignment syndrome)

Μέθοδος:

Μελετήσαμε τις εγγραφές 28 ασθενών (10 άρρενες, 18 θήλεις), που προσήλθαν συνεχόμενα σ' εμάς πάσχοντες από σύνδρομο κακο-ευθυγράμμισης επιγονατίδας. Είκοσι-δύο από αυτούς υποβλήθηκαν πρώτα σε πρόγραμμα φυσικοθεραπείας. Από τους 28 ασθενείς οι 20 ακολούθησαν απομικά σχεδιασμένο πρόγραμμα θεραπευτικής άσκησης ενώ 8 σταμάτησαν μετά το πρόγραμμα φυσικοθεραπείας. Η περίοδος παρακολούθησης ήταν 21,11 μήνες (S.D.= 5,34). Για να περιγράψουμε την απόδοση του προγράμματος αποκατάστασης και να συγκρίνουμε τους ασθενείς που ακολούθησαν πρόγραμμα θεραπευτικής άσκησης με αυτούς που δεν ακολούθησαν χρησιμοποιήσαμε την ακόλουθη κλίμακα: (1) Ίαση, (2) Σημαντική Βελτίωση, (3) Βελτίωση, (4) Σχετική Βελτίωση, and (5) Πτωχή Απόδοση.

Αποτελέσματα:

Ομάδα Θεραπευτικής Άσκησης (20 ασθενείς)

Απόδοση	Νο Ασθενών	Αριθμός Υποτροπών
Ίαση	4	1
Σημαντική Βελτίωση	12	3
Βελτίωση	4	3
Σχετική Βελτίωση	0	0
Πτωχή Απόδοση	0	0

Η υποτροπές εμφανίσθηκαν σε μέσο χρόνο 5,7 μήνες (S.D. 2,3).

Ομάδα χωρίς άσκηση (8 ασθενείς)

Απόδοση	Νο Ασθενών	Σταμάτηση το πρόγραμμα	Αριθμός Υποτροπών
Ίαση	1	0	0
Σημαντική Βελτίωση	4	0	2
Βελτίωση	2	1	1
Σχετική Βελτίωση	1	1	Δεν υπάρχουν στοιχεία
Πτωχή Απόδοση	0	0	

Η υποτροπές εμφανίσθηκαν σε μέσο χρόνο 8,6 μήνες (S.D. 3,0).

Συμπεράσματα:

Τα αποτελέσματά μας δείχνουν ότι, αν και η θεραπευτική άσκηση παρέχει καλύτερο αποτέλεσμα και μικρότερη εμφάνιση υποτροπών, δεν είναι επαρκές μέσο για να λύσει τα προβλήματα των ασθενών που πάσχουν από σύνδρομο κακο-ευθυγράμμισης επιγονατίδας.

Ο10

**ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
ΡΙΖΙΠΙΔΑΣ ΟΣΦΥΙΚΗΣ ΜΟΙΡΑΣ ΣΠΟΝΔΥΛΙΚΗΣ ΣΤΗΛΗΣ**

Αλέξανδρος Γ. Παπαδέας, Ιωσήφ Δ. Γαϊτάνης,
Συπρίδων Σύρου, Ευθύμιος Κουλούλας

«Εριφανη» Μονάδα Ιατρικής Αποκατάστασης, Αθήνα

Σκοπός:

Ανάδρομη μελέτη για την διερεύνηση της σημασίας της θεραπευτικής άσκησης σαν αναπόσπαστο τμήμα του προγράμματος αποκατάστασης ασθενών που πάσχουν από οσφυϊσχιαλγία συνεπεία ριζίτιδας της οσφυϊκής μοίρας της σπονδυλικής στήλης.

Μέθοδος:

Μελετήσαμε τις εγγραφές 42 ασθενών (23 άρρενες, 19 θύλεις), που προσήλθαν συνεχόμενα σ' εμάς πάσχοντες από οσφυϊσχιαλγία συνεπεία ριζίτιδας της οσφυϊκής μοίρας της σπονδυλικής στήλης, επιβεβαιωμένης με κλινική εξέταση, MRI ΟΜΣΣ και ΗΜΓραφική μελέτη. Όλοι οι ασθενείς υποβλήθηκαν πρώτα σε πρόγραμμα φυσικοθεραπείας. Από τους 42 ασθενείς οι 21 ακολούθησαν ατομικά σχεδιασμένο πρόγραμμα θεραπευτικής άσκησης ενώ 21 σταμάτησαν μετά το πρόγραμμα φυσικοθεραπείας. Η περίοδος παρακολούθησης ήταν 25,1 μήνες (S.D.= 6,29). Για να περιγράψουμε την απόδοση του προγράμματος αποκατάστασης και να συγκρίνουμε τους ασθενείς που ακολούθησαν πρόγραμμα θεραπευτικής άσκησης με αυτούς που δεν ακολούθησαν χρησιμοποίησαμε την ακόλουθη κλίμακα: (1) Ίαση, (2) Σημαντική Βελτίωση, (3) Βελτίωση, (4) Σχετική Βελτίωση, and (5) Πτωχή Απόδοση

Αποτελέσματα:

Ομάδα Θεραπευτικής Άσκησης (21 ασθενείς)

Απόδοση	Νο Ασθενών	Αριθμός Υποτροπών
Ίαση	6	0
Σημαντική Βελτίωση	14	6
Βελτίωση	0	0
Σχετική Βελτίωση	0	0
Πτωχή Απόδοση	1	0

Η υποτροπές εμφανίσθηκαν σε μέσο χρόνο 11,66 μήνες (S.D. 5,4).

Ομάδα χωρίς άσκηση (21 ασθενείς)

Απόδοση	Νο Ασθενών	Σταμάτησαν το πρόγραμμα	Αριθμός Υποτροπών
Ίαση	1	0	0
Σημαντική Βελτίωση	10	2	7
Βελτίωση	7	2	
		δεν περιλαμβάνονται στην παρακολούθηση	4 από τους 5
Σχετική Βελτίωση	2	0	0
Πτωχή Απόδοση	1	1	Δεν υπάρχουν στοιχεία

Η υποτροπές εμφανίσθηκαν σε μέσο χρόνο 6,18 μήνες (S.D. 3,57).

Συμπεράσματα:

Τα αποτελέσματά μας δείχνουν ότι η θεραπευτική άσκηση είναι απαραίτητο μέσο του προγράμματος αποκατάστασης στην αντιμετώπιση ασθενών που πάσχουν από οσφυϊσχιαλγία συνεπεία ριζίτιδας της οσφυϊκής μοίρας της σπονδυλικής στήλης.

ΟΙΙ

**ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ
ΧΡΟΝΙΑΣ ΤΕΝΟΝΤΙΤΙΔΑΣ ΣΤΡΟΦΕΩΝ ΜΥΩΝ ΩΜΟΥ**

Αλέξανδρος Γ. Παπαδέας, Ιωσήφ Δ. Γαϊτάνης, Σπυρίδων Σπύρου,
Ευθύμιος Κουλούλας

«Επιφάνη» Μονάδα Ιατρικής Αποκατάστασης, Αθήνα

Σκοπός:

Ανάρροφη μελέτη για την διερεύνηση της σημασίας της θεραπευτικής άσκησης σαν αναπόσπαστο τμήμα του προγράμματος αποκατάστασης ασθενών που πάσχουν από χρόνια τενοντίτιδα του τενοντίου πετάλου των στροφέων μυών του ώμου.

Μέθοδος:

Μελετήσαμε τις εγγραφές 38 ασθενών (12 άρρενες, 26 θήλεις), που προσήλθαν συνεχόμενα σ' εμάς πάσχοντες από χρόνια τενοντίτιδα του τενοντίου πετάλου των στροφέων μυών του ώμου. Τριάντα-έντε (35) απ' αυτούς υποβλήθηκαν πρώτα σε πρόγραμμα φυσικοθεραπείας. Από τους 38 ασθενείς οι 25 ακολούθησαν ατομικά σχεδιασμένο πρόγραμμα θεραπευτικής άσκησης ενώ 13 σταμάτησαν μετά το πρόγραμμα φυσικοθεραπείας. Η περίοδος παρακολούθησης ήταν 19,69 μίνες (S.D.= 5,7). Για να πειριγράψουμε την απόδοση του προγράμματος αποκατάστασης και να συγκρίνουμε τους ασθενείς που ακολούθησαν πρόγραμμα θεραπευτικής άσκησης με αυτούς που δεν ακολούθησαν χρησιμοποίησαμε την ακόλουθη κλίμακα: (1) Ίαση, (2) Σημαντική Βελτίωση, (3) Βελτίωση, (4) Σχετική Βελτίωση, and (5) Πτωχή Απόδοση

Αποτελέσματα:

Ομάδα Θεραπευτικής Άσκησης (25 ασθενείς)

Απόδοση	Νο Ασθενών	Αριθμός Υποτροπών
Ίαση	8	3
Σημαντική Βελτίωση	12	7
Βελτίωση	1	1
Σχετική Βελτίωση	3	2
Πτωχή Απόδοση	0	0
Διακοπή Θεραπείας	1	Δεν υπάρχουν στοιχεία

Η υποτροπές εμφανίσθηκαν σε μέσο χρόνο 9,5 μίνες (S.D. 4,4).

Ομάδα χωρίς άσκηση (13 ασθενείς)

Απόδοση	Νο Ασθενών	Αριθμός Υποτροπών
Ίαση	0	0
Σημαντική Βελτίωση	11	10
Βελτίωση	0	0
Σχετική Βελτίωση	0	0
Πτωχή Απόδοση	0	0
Διακοπή Θεραπείας	2	Δεν υπάρχουν στοιχεία

Η υποτροπές εμφανίσθηκαν σε μέσο χρόνο 11,5 μίνες (S.D. 2,8).

Συμπεράσματα:

Τα αποτελέσματά μας δείχνουν ότι, η θεραπευτική άσκηση είναι χρήσιμο μέσο στη διαδικασία αποκατάστασης ασθενών που πάσχουν από χρόνια τενοντίτιδα του τενοντίου πετάλου των στροφέων μυών του ώμου. Παρέχει καλύτερο αποτέλεσμα και σημαντικά μικρότερο εμφάνιση υποτροπών συγκριτικά με ασθενείς που δεν ακολουθούν πρόγραμμα θεραπευτικής άσκησης.

Ο12

ΑΠΡΑΞΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΦΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΡΑΧΕΣ ΠΟΥ ΔΥΣΧΕΡΑΙΝΟΥΝ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΒΑΡΕΙΑ ΚΡΑΝΙΟΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΚΑΚΩΣΗ (ΚΕΚ)

Χατζηδάκης Εμμανουήλ, Τριανταφύλλου Τριαντάφυλλος,
Δρούζια Πλαναγιώτα, Λυπτηρίδης Σάββας, Παλαιολόγος Θεόφιλος,
Παπαγεωργίου Νικόλαος, Χριστοδουλίδης Αντώνιος,
Κάσθαγλης Κων/νος.

Νευροχειρουργική Κλινική Γεν. Νοσοκομείου Νίκαιας-Πειραιώς.

Απραξικές διαταραχές θεωρούνται η αδυναμία ανάκλησης και εκτέλεσης κινήσεων και πράξεων ήδη μαθημένων, που δεν οφείλεται σε νευρολογική βλάβη του τύπου της παρέσεως ή αισθητηριακή.

Επίσης, αφασικές θεωρούνται οι διαταραχές του λόγου, εκφραστικές και αισθητηριακές, που αντιστοιχούν κατά βάση σε αγνωσίες συμβόλων του λόγου.

Τέτοιου είδους διαταραχές έχουν παρατηρηθεί σε ασθενείς μετά από παρατεταμένο κώμα (άνω των 4 εβδομάδων) που οφειλόταν σε KEK.

Παρουσιάζουμε την περίπτωση ενός 17χρονου που υπέστη βαρεία KEK ($GCS < 6$) που κλινικοαπεικονιστικά αποδόθηκε σε διάχυτη αζονική βλάβη. Ο ασθενής παρέμεινε διασωληνωμένος σε καταστολή άνω των 4 εβδομάδων.

Ο ασθενής αυτός κατά τον πρώτο μήνα μετά τη διακοπή της καταστολής θεωρήθηκε ότι ευρίσκεται σε μόνιμη φυτική κατάσταση. Παρέμεινε στην ΜΕΘ για ένα 4μηνο περίου επειδή παρουσίαζε επίμονο τραχειο-βρογχικό συρίγγιο που απέτυχε να συγκλεισθεί χειρουργικά. Όμως αργότερα έγινε αντιληπτή βαρεία απραξική διαταραχή, πλήρης αφασία, αγραψία και ανικανότητα χρήσης των μελών του.

Η επίμονος και συνεχής προσπάθεια των ειδικών και των οικείων του επέφεραν πολύ καλά αποτελέσματα, ώστε μετά τρίμηνο να δύναται να γράφει και να συνεννοείται πλήρως.

Η ορθή νευροψυχολογική εκτίμηση των ασθενών με KEK σε όλα τα στάδια της αποκατάστασης μπορεί να βοηθήσει στην καλύτερη έκβασή τους.

Ο13

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕ ΚΡΑΝΙΟΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΚΑΚΩΣΗ (ΚΕΚ)

Ιωάννης Ε. Διονυσιάτης¹, Κων/νος Γ. Αθανασόπουλος¹,
Λαμπρινή Φ. Λιλή¹, Ευαγγελία Α. Μαραγκούδακη¹,
Λίνδα Μ. Μπερμπατιώτου¹, Διονυσία Α. Μενεγάτου²,
Ελένη Μ. Νικολοπούλου - Ντέρου² και Κων/να Β. Πετροπούλου¹

¹Β' Κλινική Αποκατάστασης, Εθνικό Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων

²Τμήμα Βιοπαθολογίας, Εθνικό Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων

ΣΚΟΠΟΣ: Η ανάδειξη της σημασίας της διατροφικής υποστήριξης ασθενών με KEK από την έναρξη του προγράμματος Αποκατάστασης.

ΥΛΙΚΟ-ΜΕΘΟΔΟΣ: Από το σύνολο 91 ασθενών με KEK που νοσολεύτηκαν κατά το διάστημα τεσσάρων ετών (1999 - 2003) στην κλινική μας. Μ.Ο πληκτίας: 44 ετών. Επιλέχαμε 76 ασθενείς (66 άνδρες και 10 γυναίκες) με κριτήριο την έναρξη πρώιμης Αποκατάστασης (13 μήνες μετά τον τραυματισμό). Ταξινομήθηκαν κατά την είσοδο τους σε τρεις ομάδες: Α Ομάδα: 23 ασθενείς με συνήθη διατροφή, Β Ομάδα: 32 ασθενείς με ειδική διατροφική υποστήριξη ρ.ος, Γ Ομάδα: 21 ασθενείς με ειδική εντερική διατροφή. Η παρακολούθηση των ασθενών μας ήταν 4-18 μήνες μετά την εισαγωγή τους.

Η αξιολόγηση βασίστηκε σε πρωτόκολλο που εφαρμόζεται στην κλινική μας και ελέγχει και περιλαμβάνει:

- Κλινική εκτίμηση
- Απώλεια σωματικού βάρους (76 ασθενείς)
- Τρόπος πρόσληψης τροφής
- Γλυκόζη ορού $\leq 90 \text{ mg/dl}$ (34 ασθενείς).
- Απώλεια πρωτεΐνης $\leq 6 \text{ mg/dl}$ (17 ασθενείς).
- Αριθμός λεμφοκυττάρων $\leq 30\%$ (34 ασθενείς).
- Ουρία $\leq 20 \text{ mg/dl}$ (20 ασθενείς).
- Άλβουμίνη ορού $\leq 4 \text{ mg/dl}$ (32 ασθενείς).
- Έλκη κατάκλισης (31 ασθενείς).

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ:

Ασθενείς με ειδική διατροφή Νο: 53	Γασ/μία	Ηησ/μία	Levin	p.os
Εισαγωγή	13	2	6	32
4-6 μήνες μετά	1	1	1	50

Παραπρήθηκε διόρθωση των παραμέτρων ελέγχου μετά 4-6 μήνες ειδικής διατροφής. Παρέμειναν σε τέσσερις ασθενείς έλκη κατάλισης υπό θελίωση. Δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στην προοδευτική ομαλή μετάβαση από την εντερική διατροφή στην κανονική p.os σίτιση και ακολουθήσαμε συγκεκριμένη μεθοδολογία με βάση την βιβλιογραφία.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: Οι ασθενείς με KEK πρέπει να ελέγχονται σχολαστικά όσον αφορά τις διατροφικές τους ανάγκες και να υποβάλλονται σε διατροφή με ειδικά συμπληρώματα ανεξάρτητα με τον τρόπο παροχής. Η μετάβαση στην συνήθη διατροφή επιτελείται αρκετούς μήνες μετά τον τραυματισμό και ακολουθεί συγκεκριμένη μέθοδο.

Ο14**Η ΕΚΤΟΠΗ ΟΣΤΕΟΠΟΙΗΣΗ (Ε.Ο.) ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΚΡΑΝΙΟΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΚΑΚΩΣΗ (Κ.Ε.Κ.) ΩΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΕΙ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ**

*Άννα Ν. Αρτέμη, *Ευαγγελία Α. Μαραγκουδάκη,

*Χριστίνα-Αναστασία Γ. Ραπίδη, *Μαρία Χ. Μίχα,

*Λήδα Μ. Μπερμπατιώτου, **Παρασκευή Ι. Παπαδάκη,

**Χρήστος Σ. Μπαλτάς και *Κων/να Β. Πετροπούλου.

*Β' Κλινική Αποκατάστασης-Εθνικό Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων (ΕΙΑΑ)

**Ακτινοδιαγνωστικό Τμήμα-Εθνικό Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων (ΕΙΑΑ)-Αθήνα

ΣΚΟΠΟΣ: Να αποδείξουμε τη σημασία της πρώιμης διάγνωσης και θεραπείας της Ε.Ο. σε ασθενείς με Κ.Ε.Κ. Διερευνάται η επίπτωση της Ε.Ο. στις λειτουργικές δυνατότητες του ασθενούς.

ΥΛΙΚΟ-ΜΕΘΟΔΟΣ: Πρόκειται για αναδρομική μελέτη φακέλων ασθενών με KEK τη χρονική περίοδο 2002-2003, που νοσολεύτηκαν στην κλινική μας. Από το σύνολο των 42 ασθενών με KEK, ευρέθησαν 24 (57,1%) ασθενείς με ΕΟ με μονήρη ή πολλαπλή εντόπιση. 21(87,5%) άντρες και 3(12,5%) γυναίκες, με μέσο όρο (μ.ο.) ηλικίας 37,29 έτη. Διερευνήθηκε: ο χρόνος εισαγωγής στην κλινική μετά την έναρξη της νόσου: μ.ο. 4,54 μήνες, η παραμονή στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (Μ.Ε.Θ.) με μ.ο. τους 2 μήνες, η υπάρξη αναπνευστικής δυσχέρειας 91,6%, η συνύπαρξη σπαστικότητας 70,8%, καθώς και ο χρόνος ακινητοποίησης με μ.ο. τους 4,91 μήνες.

Παρατίθεται πίνακας με την εντόπιση των Ε.Ο.

ΙΣΧΙΟ	ΙΣΧΙΟ	ΓΟΝΑΤΟ	ΓΟΝΑΤΟ	ΩΜΟΣ	ΩΜΟΣ	ΑΓΚΩΝΑΣ	ΑΓΚΩΝΑΣ
AP	ΔΕ	AP	ΔΕ	AP	ΔΕ	AP	ΔΕ
20	19	10	9	6	8	10	6

Από το σύνολο των ασθενών με Ε.Ο., στο 83% υπήρξε πολλαπλή εντόπιση & στο 16,6% μονήρης.

Πρώιμη διάγνωση της έκτοπης με scanning πραγματοποιήθηκε στο 25%. Οι ασθενείς υποβάλλονταν σε αγωγή με διφωσφονικά και ινδομεθακίνη όταν πληρούσαν ειδικά κριτήρια.

Από τους 24 ασθενείς με ΕΟ έλαβαν θεραπεία με διφωσφονικά 17 ασθενείς (70,8%).

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΕΚΒΑΣΗ: Ο χρόνος νοσηλείας στην κλινική μας πάνω 6,45 μήνες για τους ασθενείς με KEK και ΕΟ, ενώ για τους ασθενείς με KEK χωρίς ΕΟ πάνω 6,44 μήνες.

	K.E.K. με Ε.Ο.	K.E.K. χωρίς Ε.Ο.
Λειτουργική Βάδιση	25%	22,2%
Θεραπευτική Βάδιση	16,6%	27,7%
Ασθενείς αναπ. Αμαζιδίου	58,3%	50%
Δραστηριότητες καθημερινής ζωής	33,3%	44,4%

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: Σύμφωνα με τα πρώτα αποτελέσματα δεν παρατηρείται διαφοροποίηση στον χρόνο νοσηλείας και στη λειτουργική έκβαση μεταξύ των ασθενών με KEK και των ασθενών με KEK και ΕΟ. Προκύπτει η ανάγκη ποιοτικής ανάλυσης της βάδισης και των δραστηριοτήτων της καθημερινής ζωής.

Ο15

ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΕΥΝΟΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΤΕΡΟΤΟΠΗΣ ΟΣΤΕΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΚΡΑΝΙΟΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΚΑΚΩΣΗ - Αναδρομική μελέτη

Γρέντζελος Θ., Μόσχου Δ., Καραμπέτσος Δ., Σακελαρίδης Ν., Μπάκας Ε.

Κλινική Φυσικής Ιατρικής & Αποκατάστασης, Νοσοκομείο ΚΑΤ, Ελλάς
Νευροχειρουργική κλινική του Νοσοκομείου ΚΑΤ, Αθήνα

Σκοπός: Η μελέτη προδιαθεσικών παραγόντων για την ανάπτυξη ετερότοπης οστεοποίησης σε ασθενείς με βαριά KEK.

Υλικό και μέθοδος: Περιγράφονται 100 ασθενείς με KEK που αντιμετώπισθηκαν στο νοσοκομείο μας και νοσηλεύτηκαν στην ΜΕΘ, στην Νευροχειρουργική κλινική, και στην κλινική Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης, και παρακολουθήθηκαν τουλάχιστον για 4 μήνες. Από αυτούς περιγράφονται μόνο 30 που ανέπτυξαν ετερότοπη οστεοποίηση. Συγκρίνονται οι δύο ομάδες σε σχέση με την ηλικία, το φύλο, την κατάσταση εισαγωγής τους (κλίμακα Γλασκώβης), την χρονική διάρκεια του κώματος, την χρονική διάρκεια μηχανικής υποστήριξης της αναπνοής, την ανάπτυξη υποζαιμίας, shock, αναιμίας, την ύπαρξη συνοδών κακώσεων, και επιπλοκών όπως ARDS ή σύνδρομο ανεπάρκειας πολλαπλών οργάνων, καθώς και την ύπαρξη ιστορικού συστηματικών νόσων όπως η αγκυλοποιητική σπονδυλίτιδα. Εργαστηριακά μελετήθηκε η τιμή της αλκαλικής φωσφατάσης. Επίσης ελέγχονται οι θέσεις ανάπτυξης ετερότοπης οστεοποίησης σε σχέση με τις περιοχές των κακώσεων κατά το ατύχημα. Τέλος ελέγχονται το πρόγραμμα φυσικής αποκατάστασης όσο αφορά την κινητοποίηση, τα κορηγούμενα φάρμακα, οι χειρουργικές επεμβάσεις που έγιναν, καθώς και την έκβαση των ασθενών γενικά αλλά και όσο αφορά την έκτοπη οστεοποίηση.

Αποτέλεσμα: Με βάση τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων δεν διαπιστώθηκε καμία απολύτως στατιστική σημαντικότητα (με μέτρο $p=0,05$) σε όλες τις παραμέτρους που εξετάσθηκαν, εκτός από τις τιμές της αλκαλικής φωσφατάσης ($p<0,001$).

Συμπεράσματα: Καμία από τις παραπάνω παραμέτρους, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως σταθερός προδιαθεσικός παράγοντας για την ανάπτυξη ετερότοπης οστεοποίησης σε ασθενείς με κρανιοεγκεφαλική κάκωση.

016

**ΠΟΙΟΙ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΓΙΑ ΑΕΕ ΚΑΙ ΠΩΣ
ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΕΚΒΑΣΗ
ΤΩΝ ΗΜΙΠΛΗΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ**

I. Σιούτης, A. Αγγελοπούλου, N. Ρούσσος, Δ. Παπατούκας,
N. Πατεργιανάκης, I. Μανωλέας, Γ. Βασιλειάδης, N. Λαγογιάννης

Τμήμα Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης ΓΝ «Ασκληπιείο», Βούλα

ΣΚΟΠΟΣ: Να μελετήσει την επίδραση εκάστου των Μειζόνων Παραγόντων Κινδύνου για Α.Ε.Ε. στην πορεία αποκατάστασης των ημιπληγικών ασθενών.

ΥΛΙΚΟ: 353 ασθενείς που νοσηλεύτηκαν στο Τμήμα Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης του ΓΝ Ασκληπιείου Βούλας την τελευταία δεκαετία (1993-2002).

ΜΕΘΟΔΟΣ: Η μελέτη αυτή είναι αναδρομική. Η μέτρηση της λειτουργικότητας κατά την είσοδο και την έξοδο έγινε με την 100βάθμια κλίμακα BARTHEL. Η στατιστική ανάλυση έγινε με τις δικιμασία t-test. Οι μειζονες παράγοντες κινδύνου (Μ.Π.Κ.) που ερευνήθηκαν ήταν: η υπέρταση, ο σακχαρώδης διαβήτης, η καρδιοπάθεια [κολική μαρμαρυγή, στεφανιαία νόσος, βαλβιδοπάθεια, καρδιακή ανεπάρκεια], το προηγούμενο παροδικό ισχαιμικό επεισόδιο (ΠΙΕ), το προηγούμενο αγγειακό εγκεφαλικό επεισόδιο (ΑΕΕ), η λίψη αντιπληκτικών και το χειρουργείο εγκεφάλου.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Οι έχοντες υπέρταση εξήλθαν με δείκτη Barthel 51.6 ± 23 , ενώ οι μη έχοντες με 53 ± 27 ($p=0.6$). Οι έχοντες σακχαρώδη διαβήτη με 48.9 ± 28 , ενώ οι μη έχοντες με 53 ± 24.4 ($p=0.2$). Οι έχοντες ΠΙΕ με 54.1 ± 22 , οι μη έχοντες με 51.5 ± 26 ($p=0.4$). Οι έχοντες ΑΕΕ με 54 ± 25 , οι μη έχοντες με 51.6 ± 25 ($p=0.5$). Οι έχοντες καρδιοπάθεια με 47.9 ± 25 , οι μη έχοντες με 54 ± 25.3 ($p=0.01$). Οι λαμβάνοντες αντιπληκτικά με 61.1 ± 14.3 , οι μη λαμβάνοντες με 51.6 ± 25.7 ($p=0.1$). Αυτοί που χειρουργίθηκαν στον εγκέφαλο με 42 ± 24 , και αυτοί που δεν χειρουργίθηκαν με 52.7 ± 25.3 ($p=0.05$). Οι έχοντες σακχαρώδη διαβήτη βελτίωσαν τον δείκτη Barthel κατά 20.5 ± 18 , ενώ οι μη έχοντες κατά 27.5 ± 18 ($p=0.003$).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Οι ημιπληγικοί λόγω Α.Ε.Ε που είχαν κάποια καρδιοπάθεια και αυτοί που χειρουργίθηκαν στον εγκέφαλο εξήλθαν από το κέντρο αποκατάστασης με μικρότερη λειτουργικότητα. Η ύπαρξη σακχαρώδη διαβήτη επηρεάζει αρνητικά την πορεία αποκατάστασης των ημιπληγικών πιθανώς λόγω της συνοδευτικής διαβητικής νευροπάθειας.

017

**ΜΕΤΡΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΟ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΗΜΙΠΛΗΓΙΚΟΥ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΕΓΧΥΣΗ ΤΟΞΙΝΗΣ ΤΗΣ
ΑΛΛΑΝΤΙΑΣΗΣ (ΒΤΧΑ) ΣΤΟ ΚΑΤΩ ΑΚΡΟ**

Δημήτριος Παπατούκας¹, N. Ρούσσος¹, S. Φωτάκη², Δ. Εργελεζής¹,
I. Μανωλέας¹, Γ. Βασιλειάδης¹, N. Πατεργιανάκης¹, I. Σιούτης¹,
N. Λαγογιάννης¹

1. Τμήμα Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης ΓΝ «Ασκληπιείο», Βούλα
2. Τμήμα Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης ΓΝ «Γ. Γεννηματάς», Αθήνα

ΣΚΟΠΟΣ: να ερευνήσει την επίδραση της τοξίνης της αλλαντίσης τύπου Α (ΒΤΧΟΧ) στην σπαστικότητα του ποδιού σε πελματιαία κάμψη καθώς και την επίδρασή του στην λειτουργικότητα του ασθενούς.

ΥΛΙΚΟ: 6 ασθενείς (5 ανδρες και 1 γυναίκα) με σπαστικό drop foot λόγω ημιπληγίας μετά από ΑΕΕ.

ΜΕΘΟΔΟΣ: Από 50 U της ουσίας εγχύθηκαν στον έσω και έξω γαστροκνήμιο αντίστοιχα και 200 U στον οπίσθιο κνημιαίο. Η αποτελεσματικότητα μετρήθηκε με τους βαθμούς συχνότητας κλόνου, με την εκατονταβάθμια κλίμακα πόνου, με την τροποποιημένη κλίμακα Ashworth, την κλίμακα Oswestry. Η λειτουργικότητα μετρήθηκε με τον αριθμό βημάτων, την ταχύτητα βάδισης και το εύρος δρασκελισμού 10 μέτρων. Οι ασθενείς επανεξετάζονταν κάθε μήνα επί τρείς μήνες συνέχεια.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: Οι ασθενείς παρουσίασαν κατά μέσο όρο μείωση της σπαστικότητας 32.4% ($p=0.0005$) στον 1ο μήνα μετά την έγχυση, 32.4% ($p=0.0005$) στον 2ο μήνα και 37.6% ($p=0.04$) στον 3ο μήνα. Η μείωση του κλόνου του ποδιού ήταν 12.7% ($p=0.1$) στον 1ο μήνα μετά την έγχυση, 20.2% ($p=0.2$) στον 2ο μήνα και 25% ($p=0.04$) στον 3ο μήνα. Η αύξηση της ταχύτητας βάδισης ήταν κατά μέσο όρο 15.6% ($p=0.19$) στον 1ο μήνα μετά την έγχυση, 25.5% ($p=0.04$) στον 2ο μήνα και 39% ($p=0.008$) στον 3ο μήνα. Ο αριθμός των βημάτων μειώθηκε κατά 5.2% στον 1ο μήνα ($p=0.4$), κατά 4.2% στον 2ο μήνα ($p=0.6$) και κατά 13.8% στον 3ο μήνα ($p=0.03$). Η απόσταση μεταξύ των πτερνών αυξήθηκε κατά 28.2% κατά τον 1ο μήνα ($p=0.3$), μειώθηκε κατά 5.9% κατά τον 2ο μήνα ($p=0.07$) και μειώθηκε κατά 2% στον 3ο μήνα ($p=0.6$).

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Η έγχυση του Botulinum Toxin στον γαστροκνήμιο, και τον οπίσθιο κνημιάτη σε σπαστικές ημιπληγίες λόγω KEK, βοηθάει στην μείωση της σπαστικότητας και στην αύξηση της ταχύτητας βάδισης, αλλά με αύξηση ή ελάχιστη μη σημαντική μείωση της επιφάνειας στήριξης των ποδιών. Επηρεάζει τον κλόνο μετά τον τρίτο μήνα από την έγχυση.

Προφορικές Ανακοινώσεις

Ο18

Η ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΤΥΛΛΙΝΙΚΗΣ ΤΟΞΙΝΗΣ ΣΤΗ ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΚΑΤΩ ΑΚΡΩΝ ΜΕΤΑ ΒΛΑΒΗ ΝΩΤΙΑΙΟΥ ΜΥΕΛΟΥ

Λίνδα Μ. Μπερμπατιώτου, Αναστασία-Χριστίνα Ραπίδη,
Ιωάννης Ε. Διονυσιώτης, Αγγελική Χ. Γαλάτα, Άννα Ν. Αρτέμη
και Κων/να Πετροπούλου

Β' Κλινική Αποκατάστασης, Εθνικό Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων

ΣΚΟΠΟΣ: Να διερευνηθεί η επίδραση της ενδομυϊκής έγχυσης βούτυλλινικής τοξίνης στους μυς των κάτω άκρων σε ασθενείς με βλάβη ή τραυματισμό νωτιάου μυελού με έντονη σπαστικότητα κάτω άκρων.

ΥΛΙΚΟ-ΜΕΘΟΔΟΣ: Μελετήθηκαν 31 ασθενείς της κλινικής μας [εσωτερικοί και εξωτερικοί] σε διάστημα δύο ετών, που υπεβλήθησαν σε ενδομυϊκή έγχυση με βούτυλλινική τοξίνη στους μυς των κάτω άκρων [προσαγγοί, οπίσθιοι κνημιάτη, γαστροκνήμιο]. Έξι αυτών 16 ήταν γυναίκες και 15 άνδρες.

Τα κριτήρια συμμετοχής στο πρωτόκολλο ήταν κλινικά και λειτουργικά Κλινικά κριτήρια εισαγωγής: Λειτουργικά κριτήρια εισαγωγής:

- σπαστικότητα ≥ 2 * δυσκολία στις δραστηριότητες της στην κλίμακα Ashworth καθημερινής ζωής (A.D.L.)
- ηλικία ≥ 14 ετών * δυσκολία εφαρμογής ορθώσεων
- έλλειψη συγκάμψεων * λάθος τοποθέτηση στο αμαξίδιο
- * ύπαρξη πόνου

ΒΛΑΒΗ ΝΩΤΙΑΙΟΥ ΜΥΕΛΟΥ (ασθενείς 31)				
ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑΣ		ΤΡΑΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑΣ		
Αγγειακή Βλάβη	Μυελίτις	Σκλήρυνση κατά πλάκας	τετραπληγία	παραπληγία
2	2	14	7	6

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Ορίσαμε ικανοποιητικό αποτέλεσμα τη μείωση του Ashworth score κατά δύο μονάδες. Από τους ασθενείς που υπεβλήθησαν σε έγχυση, μείωση σπαστικότητας παρουσίασαν: 1) στους προσαγωγούς οι 12 σε σύνολο 20 (ποσοστό 60%), 2) στους οπίσθιους κυνηγιαίους 17 σε σύνολο 25 (68%) και 3) στους γαστροκνήμιους 17 σε σύνολο 22 (77%).

	ΠΑΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑΣ		ΤΡΑΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑΣ		Σύνολο ασθενών με αναλογική βελτίωση κλίμακας Ashworth>2	
	Αγγειακή Βλάβη νωτιάσου μυελού	Σκλήρυνση πλάκας	Μυελίτις	Τετραπληγία	Παραπληγία	
Προσαγωγοί	*	5	1	2	3	11
Οπίσθιοι κυνηγιαίοι	2	8	*	3	4	17
Γαστρ/μιοι	2	6	2	2	4	16

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: Η επιλεκτική έγχυση Βουτυλλινικής τοξίνης στους μυς των κάτω άκρων σε ασθενείς με Βλάβη νωτιάσου μυελού μείωσε την κλίμακα Ashworth κατά 2 μονάδες σε ποσοστό $\geq 60\%$. Η ρύθμιση του μυϊκού τόνου αυξάνει τις θεραπευτικές δυνατότητες του προγράμματος Αποκατάστασης.

Ο19

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΗΣ ΑΓΚΥΛΟΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΣΠΟΝΔΥΛΙΤΙΔΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΙ ΒΡΕΤΑΝΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ

E. Ρούσου, S. Brophy *, N. Βαχαβιόλος, A. Καραθανάσης, A. Νασούφη, ** Δ. Ιντζές

Νοσοκομείο Β' ΙΚΑ Θεσσαλονίκης (Παναγία)

*Royal National Hospital for Rheumatic Diseases, Bath UK

**Ιατρικό διαβαλκανικό Θεσσαλονίκης

Σκοπός: Να διερευνηθούν πιθανές ομοιότητες και διαφορές στην έκφραση της Αγκυλοποιητικής Σπονδυλίτιδος (ΑΣ) ανάμεσα σε ασθενείς από 2 Ευρωπαϊκές χώρες με διαφορετικές κλιματολογικές, διατροφικές και κοινωνικές συνθήκες, όπως και διαφορετικά συστήματα παροχής υπηρεσιών υγείας.

Μέθοδοι: Πενήντα ασθενείς (άνδρες / γυναίκες 34/ 16) με ΑΣ που εξετάσθηκαν κλινικά, αξιολογήθηκαν εργαστηριακά (ακτινολογικά και αιματολογικά) και συμπλήρωσαν ερωτηματολόγια που περιείχαν τους δείκτες BASDAI, BASFI συγκριθηκαν με 50 ασθενείς με τα ίδια δημογραφικά δεδομένα που είχαν εκτιμηθεί και αξιολογηθεί από το Βασιλικό Εθνικό νοσοκομείο για ρευματικές παθήσεις Royal National Hospital for Rheumatic Diseases RNHRD Bath UK. Οι δύο ομάδες είχαν εκτός από ίδια ηλικία (μέσος όρος 44 έτη) παρόμοιο φύλο (34 άνδρες και 16 γυναίκες) ίδιο χρονικό διάστημα διάρκειας νόσου 13 έτη.

Αποτελέσματα: Η ηλικία έναρξης της νόσου για την συγκεκριμένη ομάδα των Ελλήνων ασθενών ήταν 31 χρόνια σε σχέση με 29.3 χρόνια για την αντίστοιχη ομάδα των Βρετανών. Αργοπορία για την διάγνωση ήταν 4.9 χρόνια για τους Έλληνες ασθενείς σε σχέση με 5.9 χρόνια για τους Βρετανούς. Όσον αφορά τους συσχετισμούς, ιριδοκυλίτιδα έχει προσβάλει 14% των Ελλήνων σε σχέση με 18% των Βρετανών, ψωρίσαν είχαν 20% των Ελλήνων σε σχέση με 10% των Βρετανών και φλεγμονώδεις παθήσεις του εντέρου (ΦΠΕ) 4% των Ελλήνων και 2% των Βρετανών. Αναφορικά με χειρουργική ορθοπεδική αντιμετώπιση της ΑΣ, 14% των Ελλήνων ασθενών είχαν ορθοπεδική παρέμβαση σε σχέση με 10% των Βρετανών.

Ο δείκτης BASDAI (Bath Ankylosing Spondylitis Disease Activity Index) ο οποίος αξιολογεί ενεργότητα νόσου με 6 παραμέτρους που εκτιμούν καταβολή, πόνο, δυσκαμψία Βρέθηκε 4.5 (ελάχιστο 0, μέγιστο 10) και για τις 2 ομάδες. Ο δείκτης αξιολογεί ενεργότητα νόσου την στιγμή της αξιολόγησης. Ο δείκτης BASFI (Bath Ankylosing Spondylitis Function Index) ο οποίος

αξιολογεί ικανότητα για επίτευξη δραστηριοτήτων ήταν 3.7 για τους Έλληνες και 4.2 για τους Βρετανούς (0 ευκολία για επίτευξη δραστηριοτήτων, 10 αδυναμία πράξης).

Ο γενικός δείκτης BAS-G [Bath Ankylosing Spondylitis Global] ο οποίος υποδηλώνει τη γενική κατάσταση του ασθενούς όπως την θεωρεί ο ίδιος ο ασθενής ήτοι την επίπτωση της νόσου στην ποιότητα ζωής του ασθενούς ήταν 5.1 για τους Έλληνες και 5.5 για τους Βρετανούς (0 καμία επίπτωση 10 μέγιστη επίπτωση).

Αναφορικά με το κάπνισμα 78% των Ελλήνων ασθενών είναι πρών ή νυν καπνιστές σε σχέση με 39% των Βρετανών, ενώ 61% των Βρετανών ασθενών ποτέ δεν έχει καπνίσει σε σχέση με 22% των Ελλήνων.

Συμπέρασμα: Ανάμεσα στις 2 ομάδες ασθενών που συγκρίθηκαν Βρετανικές ότι η έναρξη της νόσου είναι περίπου 2 χρόνια αργότερα για τους Έλληνες ασθενείς και η διάγνωση 1 χρόνο νωρίτερα. Η λειτουργική ικανότητα των Ελλήνων είναι καλύτερη, όπως και η συνολική επίπτωση της νόσου στην ποιότητα ζωής τους αν και καπνίζουν περισσότερο.

O20

DOUBLE CRASH SYNDROME - ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Ζηκόπουλος Κ., Τασιόπουλος Ν., Σιβετίδου Σ.

«ΑΝΑΠΛΑΣΗ», Κέντρο Αποθεραπείας και Αποκατάστασης Ημερίσιας Νοσηλείας, Αθήνα.

Σκοπός της εργασίας είναι η παρουσίαση περίπτωσης ασθενούς με την κλινική εικόνα του συνδρόμου διπλής συμπίεσης (Double Crash Syndrome). Η ασθενής, ηλικίας 53 ετών, πριν από 3 χρόνια εμφάνισε επεισόδιο έντονης κεφαλαλγίας, αυχεναλγίας και αίσθηση αιμωδιών, πόνου και αδυναμίας στην περιοχή του (ΔE) άνω άκρου. Μετά από ακτινολογικό έλεγχο και εργαστηριακή διερεύνηση διεπιστώθη ότι πάσχει από οξεία νευρογενή βλάβη της Αδ ρίζας ΔE συνεπεία κήλης μεσοσπονδυλίου δίσκου κατά το διάστημα A5/Α6, και υπεβλήθη σε χειρουργική αφαίρεση της κήλης, με την τεχνική της μικροσκοπικής δισκεκτομής, μετά την οποία άρχισε άμεσα ένα μετεγχειρητικό πρόγραμμα αποκατάστασης. Μετά από 25 θεραπευτικές συνεδρίες η ασθενής θελιώθηκε σημαντικά, τα συμπτώματα της υφεθήσαν πλήρως και δεν εμφάνιζε πλέον κλινικά ευρύματα.

Ένα έτος μετά στις 27/5/2002 η ασθενής επανήλθε με διαφορετική κλινική εικόνα, αιτιώμενη πόνο στο (ΔE) άνω άκρο και αιμωδίες κατανομής A8/Θ1 ρίζας και έχοντας μια χαρακτηριστική εικόνα «πεσμένου ώμου». Ο απλός ακτινολογικός έλεγχος και η Μαγνητική τομογραφία της ΑΜΣΣ δεν έδειξε παθολογικά ευρήματα, ενώ το ΗΜΓράφημα απεκάλυψε την ύπαρξη νευρογενούς βλάβης A8 και Θ1 ριζών και καθυστέρηση της ταχύτητας αγωγής του μέσου και ωλενίου νεύρου μετά από ερεθισμό στο σημείο Erb και έτσι θεωρήσαμε ότι πρόκειται για ένα «λειτουργικό» σύνδρομο θωρακικής εξόδου (Neurogenic Thoracic Outlet Syndrome), όπου εξ αιτίας της μικρής αδυναμίας των αυχενικών μυών και μυών της ωμοπλατιαίας χώρας - «λειτουργικό» σύνδρομο θωρακικής εξόδου και επί απουσίας ανατομικών ανωμαλιών στην περιοχή του τραχύλου (MRI τραχύλου) ασκείται «λειτουργική» πίεση επί του κατώτερου στελέχους του θραχιονίου πλέγματος.

Η θεραπευτική προσέγγιση ήταν συντριπτική και είχε ως στόχο την ενδυνάμωση των μυών της ωμικής ζώνης και της ωμοπλάτης, με σκοπό την ανύψωση του ώμου κι έτσι έμεσα την επίτευξη «λειτουργικής αποσυμπίεσης του θραχιονίου πλέγματος». Μετά από 25 συνεδρίες προ-

γράμματος αποκατάστασης με κινησιοθεραπεία, με ασκήσεις διατήρησης εύρους κίνησης, με ασκήσεις ενδυνάμωσης εντός και εκτός θεραπευτικής πισίνας, η κλινική θελίωση πάντα σημαντική.

Δέκα τρεις μήνες αργότερα, η ασθενής υποτροπίασε ξανά. Επανήλθε εκ νέου, με τα ίδια συμπτώματα εκ του Βραχιονίου πλέγματος, αν και σε πιο ήπια μορφή, καθώς και με συμπτώματα από το ωλένιο νεύρο, που συνίσταντο σε αισθητικές κυρίως διαταραχές (αιμωδίες και πόνο), στο σύστοιχο άνω άκρο και ιδιαίτερα στην περιοχή του οπισθέναρος, μικρού και παράμεσου δακτύλου καθώς και αδυναμία στην απαγωγή του μικρού δακτύλου.

Στο νευροφυσιολογικό έλεγχο κατεγράφουσαν μόνο μια καθυστέρηση της κινητικής ταχύτητας αγωγής του ωλενίου νεύρου [ΔE] δια του αγκώνος (11/6/2003) και μειωμένο διάγραμμα μέγιστης εκούσιας σύσπασης στην απαγωγό του μικρού δακτύλου.

Ετσι, η κατάσταση αυτή χαρακτηρίστηκε ως σύνδρομο διπλής συμπίεσης 1. από συμπίεση του νευρικού στελέχους [έσω δευτερεύον στέλεχος του Βραχιονίου πλέγματος] στην περιοχή της θωρακικής εξόδου, σε αποδρομή, και 2. από συμπίεση του ωλενίου νεύρου στην ωλένια αύλακα που οδήγησε στην εμφάνιση ωλένιας νευρίτιδας.

Μετά από 10 ημέρες η ασθενής υπεβλήθη σε αποσυμπίεση του ωλενίου νεύρου, με νευρομεταφορά. Αμέσως μετά η ασθενής ακολούθησε πρόγραμμα αποκατάστασης, το οποίο είχε ως στόχο του την εκ νέου ενδυνάμωση των μυών της ωμικής ζώνης και των άνω άκρων.

Μετά από 1 μήνα, η ασθενής εμφάνισε πλήρη θελίωση και απαλαγή από τα συμπτώματά της και σχεδόν πλήρη εξάλειψη των ΗΜΓ διαταραχών [θελίωση της ΚΤΑ και του διαιργάμματος μέγιστης εκούσιας σύσπασης]

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η λειτουργική διαταραχή που εμφανίζεται με την μορφή του συνδρόμου θωρακικής εξόδου σε περιπτώσεις με αυχενική ριζίτιδα δεν είναι ιδιαίτερα συχνή κλινική οντότητα. Ο συνδιασμός της δε με την ωλένια νευρίτιδα είναι ακόμη πιο σπάνιος.

Ομως, ο κλινικός ιατρός που έρχεται σε επαφή με την αποκατάσταση των ασθενών αυτών, θα πρέπει να είναι ενήμερος για την πιθανή αυτή επιπλοκή, διότι είναι εύκολα αντιμετωπίσιμη με συντηρητικές μεθόδους, αρκεί να τεθεί η σωστή διάγνωση.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΑΜΕΣΗΣ ΕΝΑΡΞΗΣ ΟΡΘΟΣΤΑΤΗΣΗΣ / ΒΑΔΙΣΗΣ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΑΓΚΥΛΩΣΗ ΙΣΧΙΩΝ ΣΕ ΕΔΑΦΟΣ ΕΚΤΟΠΩΝ ΟΣΤΕΟΠΟΙΗΣΕΩΝ (Παρουσίαση περιστατικού)

Γκρούμας Ν., Τραγουλιάς Β., Ανδρεάδη Α., Παπάς Δ., Τατσίδου Σ.

Α' Κλινική ΦΙΑΠ, ΕΙΑΑ, Αθήνα

Αφορά πολυτραυματία πληκίας 42 ετών πάσχοντα από κάκωση ισχίου ΔΕ, κατάγματα πλευρών, ρίζη λεπτού εντέρου τραυματικής αιτιολογίας (τροχαίο ατύχημα) και λόγω ενδοκοιλιακών αποστημάτων-πνευμονικού οιδήματος παραμονή στην ΜΕΘ επί 2μήνου. Στη συνέχεια εισόθηκε στην χειρουργική κλινική όπου παρέμεινε επί 3μήνων. Κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του στην χειρουργική κλινική διαγνωγώσκεται έκτοπη οστεοποίηση ισχίων άμφω και αρχόμενη ΔΕ γόνατος. Εισάγεται σε εμάς 1,5 μήνα μετά για αποκατάσταση. Κατά την εισαγωγή του διαπιστώθηκε πλήρης αγκύλωση ΔΕ ισχίου σε θέση κάμψης 15°, απαγωγής 25° και έξω στροφής 35° και το ΑΡ ισχίο σε 20° κάμψη, 40° απαγωγή και 40° έξω στροφή και περιορισμό έκτασης ΑΡ γόνατος 15°.

Παρ' ότι ο ασθενής είχε αδυναμία διατήρησης καθιστής θέσης λόγω των αγκυλώσεων, ενετάχθη σε πρόγραμμα αποκατάστασης με έναρξη ορθοστάτησης εντός διζύγου από την πρώτη μέρα παράλληλα με πρόγραμμα ενδυνάμωσης άνω άκρων- κορμού και γόνατος-ποδοκνημικής. Είναι αξιοσημείωτο, παρά την έκπτωση της μυϊκής ισχύος του ασθενή από τον πολύμηνο κλινοστατισμό, ο ασθενής την 3η μέρα ορθοστάτησης ανεξάρτητος και την 5η μέρα βάδισε εκτός διζύγου με περιπατητήρα.

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι ασθενείς που δεν έχουν νευρολογική σημειολογία χρήζουν άμεσης ορθοστάτησης και προσπάθειας βάδισης ανεξάρτητα από το βαθμό αγκύλωσης, σύγκαμψης και μυϊκής αδυναμίας.

022

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΛΑΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΘΙΟΥ ΧΙΑΣΤΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ENDOBUTTON

Αγνοίλαος Αλιγιζάκης¹, Γεώργιος Κατσιφαράκης¹, Ευτύχης Αλιγιζάκης²,
Αικατερίνη Μανιμανάκη²

¹Ασκληπείο Κρήτης, Ηράκλειο

² Νομαρχιακό Νοσοκομείο Χανίων

Σκοπός: Η θεραπεία της ρήξης του πρόσθιου χιαστού γίνεται με μια πληθώρα τεχνικών, όπως είναι η πλαστική με τένοντα επιγονατιδικού, με τους οπίσθιους καμπτήρες του γόνατος και τα συνθετικά μοσχεύματα. Στόχος της εργασίας είναι η παρουσίαση της αποκατάστασης της πλαστικής πρόσθιου χιαστού με ισχνό-ημιτενοντώδη με την τεχνική Endobutton.

Υλικό-Μέθοδος: Κατά το χρονικό διάστημα 2000-2003, 50 ασθενείς άνδρες με μέσο όρο ηλικίας τα 25 έτη (19 έως 45 έτη) με ρήξη πρόσθιου χιαστού αντιμετωπίστηκαν με την τεχνική Endobutton. Οι ασθενείς ήταν: 40 ποδοσφαιριστές, 5 ασθενείς μετά από τροχαίο ατύχημα, 3 καλαθοσφαιριστές και 2 αθλητές του στίβου. Η επέμβαση έγινε αρθροσκοπικά και οι συνυπάρχουσες βλάβες ήταν ρήξη έξω μηνίσκου σε 15 ασθενείς, ρήξη έσω μηνίσκου σε 15 ασθενείς και χόνδρινες βλάβες σε 3 ασθενείς. Στις ρήξεις μηνίσκου έγινε μηνισκεκτομή και στις χόνδρινες βλάβες έγινε shaving του χόνδρου και αποφόρτιση του μέλους για 4 εβδομάδες με σταδιακή φόρτιση μετά τις 15 ημέρες. Μετεγχειρτικά οι ασθενείς περπάτησαν με βακτηρίες για 10-15 ημέρες και στη συνέχεια επιπράπηκε πλήρης φόρτιση. Το πρωτόκολλο αποκατάστασης το πρώτο δεκαπενθήμερο είναι: μαγνητικά πεδία, TENS, κρυοθεραπεία, CPM (0-90 μοίρες), ισομετρικές ασκήσεις τετρακεφάλου-οπισθίων μηριάων, laser, (στην ουλή), ρεύματα επαναπόλωσης. Το δεύτερο δεκαπενθήμερο είναι: μαγνητικά πεδία, δινόλουτρα, κρυοθεραπεία, υπέροχα, biofeedback, CPM (0-120 μοίρες) και κολύμπι. Στη συνέχεια ποδόλατο, PNF και σταδιακή ενδυνάμωση με βάρος. Η επιστροφή στον αθλητισμό έγινε στους 3-4 μήνες.

Αποτελέσματα: Ο μέσος χρόνος παρακολούθησης των ασθενών ήταν 24 μήνες (12 έως 36 μήνες). Η εκτίμηση των αποτελεσμάτων έγινε με το Lysholm scoring, το IKDC scoring και το Tegner activity scoring. Τα αποτελέσματα ήταν ικανοποιητικά σε 48 από τους 50 ασθενείς, χωρίς επιπλοκές.

Συμπεράσματα: Η πλαστική του πρόσθιου χιαστού με την τεχνική Endobutton είναι απλή τεχνικά και έχει άριστα αποτελέσματα. Η μετεγχειρτική αποκατάσταση του ασθενή είναι κεφαλαιώδους σημασίας για την επιτυχία της επέμβασης.

Ο23

ΑΝΑΠΗΡΙΚΑ ΑΜΑΞΙΔΙΑ. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΧΡΗΣΗ

Γκρούμας Ν., Ανανίδης Ν., Παπής Δ., Σύλλας Δ., Τατσίδου Σ.

Α' Κλινική ΦΙΑΠ, ΕΙΑΑ, Αθήνα

Η μελέτη αυτή έχει σαν σκοπό να συγκρίνει αναπηρικά αμαξίδια ελαφρού τύπου από αλουμίνιο διαφορετικής προέλευσης κατασκευής σε σχέση με την χρήση και την περίοδο χρήσης από παραπληγικούς κυρίως ασθενείς.

Μελετήσαμε από τις αρχές του έτους μέχρι σήμερα 22 περιστατικά (η μελέτη συνεχίζεται) που προσήλθαν στα εξωτερικά ιατρεία.

Από τα 22 περιστατικά οι 14 άνδρες και οι 8 γυναίκες με χρονική διάρκεια χρήσης από 1 έως 6 έτη. Για τον σκοπό αυτό δημιουργήσαμε ένα πρωτόκολλο για ασθενείς παραπληγικούς και τετραπληγικούς με δυνατότητα αυτόνομης κίνησης, ύψους βλάβης, πλικία, φύλο, βάρος, ώρες χρήσης του α.α, έδαφος, χρήση για ψυχαγωγία δουλειά και καταγράψαμε τα συνηθέστερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ασθενείς αυτοί σε σχέση με το αναπηρικό αμαξίδιο.

Εκ της μελέτης αυτής προκύπτει ότι δεν υπάρχει σημαντική συσχέτιση μεταξύ ύψους βλάβης, φύλου και χώρου χρήσης. Αντιθέτως υπάρχει σημαντική σχέση με τον τρόπο χρήσης, τις δραστηριότητες καθώς και η πλικία του χρήστη, και σε μικρότερο βαθμό με τα χαρακτηριστικά του αμαξίδιου, την χώρα προέλευσης και το κόστος καθώς και το βάρος του χρήστη.

Τα σημαντικότερα προβλήματα που κατεγράφουσαν ήταν κατά σειρά προτεραιότητας αλλοιώση και φθορά της πλάτης, των τροχών, των συνδέσεων του σκελετού και στην συνεχεία του σώματος του σκελετού.

Ειδική αναφορά έγινε για τις περιπτώσεις έλλειψης αντανακλαστικών.

Προφορικές Ανακοινώσεις

Ο24

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΜΗ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΓΝΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗΣ

Δημήτριος Παπατούκας¹, Σ. Φωτάκη², Ι. Γεωργαντάκη¹,
Μ. Σιναπλίδου¹, Θ. Αλιάνης¹, Ι. Σιούτη¹, Ν. Ρούσσος¹, Ν. Λαγογιάννης¹

1. Τμήμα Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης ΓΝ «Ασκληπείο», Βούλα
2. Τμήμα Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης ΓΝ «Γ. Γεννηματάς», Αθήνα

ΣΚΟΠΟΣ: Οι Ηλεκτροδιαγνωστικές εξετάσεις (ΗΔΓ) που είναι το πλεκτρομυογράφημα και οι ταχύτητες αγωγής νεύρων, προκαλούν δυσφορία σε κάποιους ασθενείς. Μερικά αποτελέσματα είναι φυσιολογικά και κάποια άλλα διαφορετικά από τις διαγνώσεις παραπομπής. Η παρούσα εργασία έχει σκοπό να βρει τους παράγοντες στους οποίους ωφείλεται αυτό το γεγονός.

ΥΛΙΚΟ: 416 τυχαίοι ασθενείς που παραπέμφθηκαν για ΗΔΓ στο τμήμα μας.

ΜΕΘΟΔΟΣ: Ένας από τους ερευνητές κατάγραφε τα δημογραφικά δεδομένα και το κύριο σύμπτωμα του ασθενή χωρίς να γνωρίζει το αποτέλεσμα της εξέτασης.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ: Από τους 116 ασθενείς με Σύνδρομο Καρπιάσου Σωλήνα (ΣΚΣ), το 83.6% είχαν αιμωδίες σαν κύριο σύμπτωμά τους, ενώ από τους 77 με αρνητικά για ΣΚΣ αποτελέσματα το 61% είχαν πόνο σαν κύριο σύμπτωμα ($p=0,0001$). Για την διαγνωσμένη αυχενική ριζίτιδα το 72% είχαν πάρεση ενώ για τους ασθενείς με αρνητικά αποτελέσματα το 59% είχαν αιμωδίες ($p=0,0001$). Για την διαγνωσμένη οσφυοιερά ριζίτιδα σε ίδια ποσοστά παρουσίασαν αιμωδίες, πάρεση και πόνο ενώ για τους ασθενείς με αρνητικά αποτελέσματα το 76.5% είχαν πόνο ($p=0,0048$). Οι ασθενείς που παραπέμφθηκαν για ΣΚΣ και για πολυνευροπάθεια και επιβεβαιώθηκαν οι διαγνώσεις, είχαν στατιστικά σημαντικά μεγαλύτερη πλικία από αυτούς που τα ΗΔΓ αποτελέσματα ήταν φυσιολογικά

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Βοηθάει η συμπτωματολογία, αλλά απαιτείται λεπτομερής νευρολογική εξέταση για να μειωθούν τα ποσοστά των μη επιβεβαιωμένων και φυσιολογικών εξετάσεων

025

ΣΟΒΑΡΗ ΣΠΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΕ ΑΣΘΕΝΕΙΣ ΜΕ ΣΚΛΗΡΥΝΣΗ ΚΑΤΑ ΠΛΑΚΑΣ: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 5/ΤΟΥΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΜΕ ΕΝΔΟΡΡΑΧΙΑΙΑ ΑΝΤΛΙΑ ΜΠΑΚΛΟΦΑΙΝΗΣ

A. Σαλάχα¹, K. Ρίζος², A. Σερέτης², A. Μπάντερ¹.

1: Κλινική Φυσικής Ιατρικής & Αποκατάστασης, Γ.Ν.Ε. "ΘΡΙΑΣΙΟ"

2: Νευροχειρουργική Κλινική, Γ.Ν.Ε. "ΘΡΙΑΣΙΟ".

Αντικείμενο: Τα τελευταία 5 έτη αντιμετωπίσαμε οκτώ ασθενείς Σκλήρυνση κατά Πλάκας και έντονη σπαστικότητα με ενδορραχιαία αντλία μπακλοφαίνης συνεχούς σταθερής ροής. Πρόκειται για 5 άτομα με βαρεία σπαστική τετραπάρεση, 2 άτομα με σπαστική παραπάρεση, και 1 άτομο με σπαστική μονοπληγία.

Μέθοδος: Χρησιμοποιήσαμε την τροποποιημένη κλίμακα Asworth, την κλίμακα συχνότητας σπασμών και τμήμα της κλίμακας Barthel για την κλινική εκτίμηση της σπαστικότητας και της λειτουργιτητας των ασθενών. Η ενδορραχιαία έγχυση της μπακλοφαίνης σε όλους τους ασθενείς γίνεται με την αντλία τύπου TRICUMED "ARCHIMEDES".

Συμπεράσματα: Η βελτίωση της σπαστικότητας είναι θεαματική (>2 μονάδες της κλίμακας Asworth) σε όλους τους ασθενείς. Παρατηρήθηκε καλύτερη και άμεση μείωση της σπαστικότητας των κάτω άκρων σε όλους τους ασθενείς, ενώ στους τετραπληγικούς ασθενείς η ανταπόκριση των άνω άκρων ήταν καθυστερημένη και μικρότερη. Επίσης η απαιτούμενη δοσολογία του φαρμάκου είναι μικρότερη στους τετραπληγικούς ασθενείς (75-90ng/ημέρα).

Oral Presentations

026

Η ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΕΠΟΥΛΩΣΗΣ ΕΛΚΩΝ ΑΠΟ ΚΑΤΑΚΛΙΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ ΤΩΝ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ (πρόδρομη μελέτη).

Τασιόπουλος Ν., Λιλή Λ., Διονυσιώτης Ι., Πετροπούλου Κ.

Β' Κλινική ΦΙΑΠ, ΕΙΑΑ, Αθήνα

Τα έλκη εκ κατακλίσεως αποτελούν μια από τις συχνότερες επιπλοκές σε ασθενείς με κακώσεις του Νωτιαίου Μυελού και παραπληγία ή τετραπληγία, σε ποσοστό που κυμαίνεται από 25-85 %. Η παρουσία τους έχει ως συνέπεια την επιδείνωση της σπαστικότητας, την εμφάνιση πόνου, την ανάπτυξη σπασμών λοιμώξεων, μέχρι και τον θάνατο (στο 7-8 % των παραπομένων θανάτων σε τέτοιους ασθενείς), ενώ απαιτούν καθημερινή φροντίδα για μεγάλο χρονικό διάστημα, με σοβαρό οικονομικό κόστος.

Για την αντιμετώπισή τους έχουν εφαρμοσθεί κατά καιρούς, πολλές φυσικές μέθοδοι, όπως για παράδειγμα υπέρυθρος ακτινοβολία, υπεριώδης ακτινοβολία, άμεση έκθεση στην πλιακή ακτινοβολία, υπέροχοι στα χείλη της κατάκλισης για την αύξηση της αγγείωσης της πληγής (Dyson 1981, 1987), διάφορες μορφές πλεκτρικού ρεύματος, όπως υψηλής τάσης, μονοφασικά παλμικά ρεύματα (Kloth 1988), χαμηλής έντασης συνεχή ρεύματα (Carley 1985).

Μέχρι σήμερα δεν έχει ευρεθεί μια αξιόπιστη και αντικειμενική μέθοδος για την παρακολούθηση της πορείας της επούλωσης των κατακλίσεων, ώστε να υπάρχει ακρίβεια στην ποσοτική και ποιοτική καταγραφή και μέτρηση της κατάκλισης, τόσο κατά την κλινική παρακολούθηση, όσο και κατά την εφαρμογή πειραματικών μεθόδων.

Στην παρούσα εργασία γίνεται προσπάθεια εφαρμογής μιας τεχνικής ποσοτικής καταγραφής των διαστάσεων μιας κατάκλισης, **a.** του όγκου του ιστικού ελλείμματος με την μέθοδο της ογκομέτρησης με παραφινέλαιο, και **b.** της επιφάνειας της κατάκλισης με την μέθοδο της ιχνολάτισης, καταγραφής και μέτρησης με μιλιμετρέ χαρτί. Παράλληλα γίνεται καταγραφή και των ποιοτικών χαρακτηριστικών, όπως οίδημα, ερυθρότητα, αιμορραγία, εκκρίσεις (ορώδεις ή πυώδεις).

Ο27

ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΚΟΥ ΤΡΟΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ ΒΛΑΒΗΣ ΤΟΥ ΝΜ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΩΙΜΟΤΗΤΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ ΕΚΒΑΣΗ

N. Ρούσσος, M. Σιναπλίδου, I. Σιούτης, Δ. Παπατούκας, Γ. Κακαράνζα,
Γ. Βασιλειάδης, A. Αγγελοπούλου, N. Λαγογιάννης

Τμήμα Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης ΓΝ «Ασκληπείο», Βούλα

Σκοπός: Να μελετηθεί ο βαθμός στον οποίο επηρεάζεται ο χρόνος έναρξης του προγράμματος αποκατάστασης και η τελική λειτουργική έκβασή του σε ασθενείς με Βλάβη Νωτιάου Μυελού, από τον αρχικό τρόπο (συντροπικό ή χειρουργικό) αντιμετώπισης της βλάβης.

Υλικό και μέθοδος: Μελετήθηκαν 117 συνεχόμενοι ασθενείς με ΚΝΜ που νοσηλεύθηκαν στο τμήμα ΦΙΑΠ του Νοσοκομείου Ασκληπείο Βούλας από 1/7/85 έως 31/12/2000. Άνδρες ήταν 79,5% και γυναίκες 20,5%. Μέσος όρος ηλικίας ήταν 41,6 έτη για τους άνδρες και 51,2 έτη για τις γυναίκες. Χειρουργικά αντιμετώπιστηκαν 90 ασθενείς (76,9%) και συντροπικά 27 (23,1%). Μελετήθηκαν οι ιατρικοί φάκελοι σχετικά με την καθυστέρηση έναρξης προγράμματος αποκατάστασης. Έγινε καταγραφή των μεταβολών της Barthel ανά ομάδα ασθενών. Η στατιστική ανάλυση έγινε με βάση το συντελεστή συσχέτισης.

Αποτελέσματα: Από το σύνολο των ασθενών που χειρουργίθηκαν, το 25% καθυστέρησε έως 1 μήνα να ξεκινήσει το πρόγραμμα αποκατάστασης, το 38% καθυστέρησε από 1 έως 3 μήνες, το 37% περισσότερο από 3 μήνες, ενώ η μεταβολή της Βαθμολογίας Barthel μεταξύ εισαγωγής και εξόδου ήταν 36 μονάδες. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τους ασθενείς που αντιμετώπιστηκαν συντροπικά είναι 20% καθυστέρηση έως 1 μήνα, το 52% καθυστέρηση από 1 έως 3 μήνες και το 28% περισσότερο από 3 μήνες ενώ η μεταβολή του μέσου όρου της Βαθμολογίας Barthel ήταν 33,65 μονάδες.

Συμπεράσματα: Η χειρουργική αντιμετώπιση παρόλο που χρησιμοποιείται σε υπερτριπλάσιο βαθμό από την συντροπική φαίνεται να μην επηρέασε την πρώιμη έναρξη της αποκατάστασης (εντός του πρώτου μηνός), αλλά επιπάχυνε την έναρξη μέσα στους τρεις πρώτους μήνες από την βλάβη. Είναι ωστόσο σημαντικό να αναφερθεί ότι η διαφορά στην τελική λειτουργική έκβαση επήρεζε ανεξάρτητη του τρόπου αντιμετώπισης.

Ο28

ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ

Μπάκας Ε, Γιουβρί Ε, Παπαδόπουλος Ι.

Επιτροπή Οδικής Ασφάλειας, του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας

Σκοπός: Η εκτίμηση της παροχής υπηρεσιών Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης αλλά και Φυσικοθεραπείας σε όλη την επικράτεια της Ελλάδας

Υλικό: Οι πληροφορίες συλλέχθηκαν από επιστολές που στάλθηκαν στα 17 ΠΕΣΥ της χώρας, για την κατάσταση που επικρατεί στα διάφορα Γενικά Νοσοκομεία και Κέντρα Υγείας σχετικά με τις υπηρεσίες Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης αλλά και Φυσικοθεραπείας στους χώρους τους.

Αποτελέσματα: Απόντησαν 15 από τα 17 ΠΕΣΥ, το ένα της Αττικής και 1 της Μακεδονίας, Αναφερόμαστε σε 96 Γενικά Νοσοκομεία και 5 Κέντρα Υγείας. Σε αυτά, εκτός των Κλινικών Αποκατάστασης που λειτουργούν, υπάρχουν άλλες 9 θέσεις Φυσιάτρων και 284 θέσεις Φυσιοθεραπευτών. Υπάρχουν 62 Φυσικοθεραπευτήρια εκ των οποίων μόνο 6 αναφέρουν με λεπτομέρεια των εξοπλισμό τους. Οι χώροι στους οποίους είναι αναπυγμένα τα Φυσικοθεραπευτήρια αυτά κυμαίνονται από 10 (!) μέχρι 230 τετραγωνικά μέτρα. Όλα τα Φυσικοθεραπευτήρια που αναφέρονται από τα Περιφερικά ΠΕΣΥ, λειτουργούν χωρίς την Ιατρική κάλυψη Φυσιάτρου

Συμπεράσματα: Φαίνεται ότι το σύστημα κάλυψης υπηρεσιών Φυσικής Ιατρικής και Αποκατάστασης σε ολόκληρη την Ελληνική Επικράτειας, εκτός της Περιοχής Αττικής είναι ουσιαστικά ανύπαρκτο.

Ο29

**ΑΙΤΙΑ ΕΠΑΝΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΑΣΘΕΝΩΝ ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΕΡΑΣ
ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ**

Γκρούμας Ν., Ψυλλάκη Δ., Ανδρεάδη Α., Ντασιοπούλου Χ., Νικολαΐδη Χ.

Α' Κλινική ΦΙΑΠ, ΕΙΑΑ, Αθήνα

Η εργασία αυτή αφορά 112 επανεισαγωγές ασθενών στην κλινική μας που έγιναν από το 1998 έως το 2002. Ολοι αυτοί οι ασθενείς είχαν νοσηλευθεί από το 1993 έως το 1998, δηλαδή η επανεισαγωγή έγινε 1 με 5 έτη μετά το πέρας του προγράμματος αποκατάστασης.

Εκ των ασθενών αυτών (112), οι 17 είχαν ιστορικό KEK, οι 29 κάκωσης Νωτιαίου Μυελού, οι 18 Α.Ε.Ε., οι 20 Μ.Σ. και οι 28 με διάφορα προβλήματα εκ του μυοσκελετικού.

Από τους 17 ασθενείς με KEK που επανεισήθησαν στην κλινική μας, οι 6 είχαν επιδείνωση της εικόνας εξόδου, οι 4 είχαν χειρουργηθεί μετά την έξοδό τους από την κλινική μας για έκτοπες οστεοποιήσεις, οι 5 παρουσίασαν βελτίωση του επιπέδου συνείδησης, και οι 2 επανεισήθησαν χωρίς απόλυτη ένδειξη εισαγωγής.

Εκ των 29 ασθενών με κάκωση Ν.Μ., οι 14 επανεισήθησαν λόγω κατακλίσεων (περίπου 50%), 4 με κατάγματα ακρών, 3 χωρίς απόλυτη ένδειξη, 2 για επιδείνωση της κλινικής τους εικόνας (αλλαγή του επιπέδου Βλάβης), 2 για έλεγχο του ουροποιητικού. (Αποκλείσθηκαν 4 άτομα με αντιλία που επανεισάγονται ανά τακτά χρονικά διαστήματα για έλεγχο).

Εκ των 18 Α.Ε.Ε., οι 8 χωρίς απόλυτη ένδειξη επανεισαγωγής, οι 7 λόγω νέου Α.Ε.Ε. και 3 λόγω βελτίωσης.

Εκ των 20 ασθενών με Μ.Σ. οι 11 επανεισήθησαν λόγω επιδείνωσης της κλινικής τους εικόνας, οι 5 χωρίς απόλυτη ένδειξη εισαγωγής και 4 λόγω προβλημάτων εκ του ουροποιητικού.

Εκ των υπολοίπων 28, οι 17 οι οποίοι έπασχαν από χρόνιες αρθροπάθειες εισήθησαν λόγω αδυναμίας να υποβληθούν σε πρόγραμμα αποκατάστασης ως εξωτερικοί ασθενείς, 5 με υποτροπή κήλης μεσοσπονδυλίου δίσκου, 3 με Ρευματοειδή Αρθρίτιδα, και 3 με Guillain Barre χωρίς απόλυτη ένδειξη επανεισαγωγής.

Τα περιστατικά τα οποία επανεισήθησαν χωρίς απόλυτη ένδειξη επανεισαγωγής αφορούσαν 46 ασθενείς (41%). Οι λόγοι εισαγωγής σε αυτούς τους ασθενείς σχετίζοταν με:

1. αδυναμία ασφαλιστικού φορέα να καλύψει έξοδα θεραπείας σαν εξωτερικό ασθενή καθώς και αδυναμία του ασθενή να προσέρχεται ως εξωτερικός για θεραπεία.
2. αδυναμία ακριβούς εκτίμησης της κατάστασης του ασθενούς λόγω της διαδικασίας εισαγωγής μέσω αλληλογραφίας (επαρχία).
3. κοινωνικοί ή άλλοι λόγοι.